

ΤΟ e-MobilArt ΩΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ: Η ΕΠΙΜΕΛΗΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ

Καθώς τα όρια μεταξύ των ιδιοτήτων καλλιτεχνών-επιμελητών και κοινού γίνονται όλο και πιο ασαφή, κατά την τελευταία δεκαετία το καλλιτεχνικό περιβάλλον έχει πάρει τη μορφή ενός εντελώς νέου «οικοσυστήματος», με συνέπεια τη ριζική αλλαγή κάθε φάσης, κάθε πτυχής και κάθε ρόλου της καλλιτεχνικής πρακτικής. Οι παράμετροι της παραγωγής, της δημοσιοποίησης, της διάδοσης του έργου και της υποδοχής του από το κοινό έχουν μετατοπίσει τα όρια του δεδομένου σκηνικού και των συνθηκών, σε σημείο που μέχρι χθες κανείς δεν είχε φανταστεί. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα στο χώρο της τέχνης νέων μέσων (media art). Επιπλέον, σήμερα, ιδέες μεμονωμένων καλλιτεχνών συχνά εξελίσσονται σε σύνθετα διεθνή διεπιστημονικά πρότζεκτ, που απαιτούν για να υλοποιηθούν ιδιαίτερη προσοχή σε πολύπλοκες διαδικασίες όπως η επιλογή, η παραγωγή, η διεύθυνση, η διοικητική υποστήριξη και η διάδοση τους. Κατά συνέπεια, όλοι οι εμπλεκόμενοι - καλλιτέχνες, επιμελητές και χώροι φιλοξενίας των εκδηλώσεων είναι μόνο μερικοί από αυτούς - πρέπει να μπορούν να ανταποκρίνονται στα διαρκώς μεταβαλλόμενα ζητήματα που απαιτούν την συνεισφορά τους, σε επίπεδο θεωρητικό, τεχνικό ή χορηγιών. Πολλά από αυτά τα πρότζεκτ συνεργασίας προσπαθούν να αξιοποιήσουν νέες μορφές ομαδικής εργασίας φέρνοντας σε επαφή επαγγελματίες από διάφορους χώρους ώστε να συνεργαστούν μέσα σε ένα διεθνές διαθεματικό πλαίσιο. Μέσα από τη διαδικασία των υβριδικών αυτών μορφών συνεργασίας αναδύονται διάφορα ερωτήματα: Πώς προσεγγίζουμε τις διαφορές; Πώς μπορούμε να επωφεληθούμε από τη διεπιστημονικότητα και την πολιτιστική πολυμορφία; Υπάρχουν κανόνες; Μπορούμε να έχουμε συναίσθηση των καλλιτεχνικών, κοινωνικών και πολιτικών κινήτρων που υποκινούν τις ενέργειες και τις αποφάσεις του κάθε συνεργάτη; Πώς μπορούν αυτά να αποτελέσουν μέρος ενός παλλόμενου έργου τέχνης;

Το eMobilArt αποτελεί εξαιρετικό παράδειγμα μιας τέτοιας πολύπλοκης πειραματικής συνεργασίας. Κατά τη διάρκεια της εξέλιξης του πρότζεκτ, χρειάστηκε να εφαρμοστούν και να λειτουργήσουν ταυτόχρονα ομαδικές εργασίες σε πολλά επίπεδα, μεταξύ των καλλιτεχνών που συγκρότησαν τις ομάδες, των τριών επιμελητών και των διοργανωτών - και η συνεργασία αναπτύχθηκε τόσο στο εσωτερικό κάθε ομάδας όσο και ανάμεσα στις διαφορετικές ομάδες. Τα διαφορετικά επίπεδα συνεργασίας ήταν και η πρώτη πρόκληση που αντιμετωπίσαμε. Ως αποτέλεσμα της πολύπλοκης διαδικασίας συνεργασίας προέκυψαν συστήματα εργασίας και επικοινωνίας που δημιουργήθηκαν κατά τη φάση της ανάπτυξης και της παραγωγής, τα οποία και απαιτούσαν ευελιξία και συνεχή προσαρμογή από όλους τους εμπλεκόμενους.

Σε ό,τι αφορά την επιμέλεια, η διαδικασία ήταν ιδιαίτερα ασυνήθιστη. Οι επιμελητές επιλέγουν συνήθως έργα που ήδη υπάρχουν ή αναθέτουν καινούρια, μέσα από διάλογο με τον καλλιτέχνη. Στην προκειμένη περίπτωση, και ενώ οι συμμετέχοντες στο πρότζεκτ ανέπτυσσαν τα «συνεργασιακά» έργα τους εντός του χρονικού πλαισίου του eMobilArt, έπρεπε διαρκώς να να γίνονται μικρές αναπροσαρμογές ως προς την ομοιογένεια της θεματικής, τις προσδοκίες σχετικά με το αποτέλεσμα και την απουσία της επιλογής. Σε ένα σταθερά μεταβαλλόμενο πλαίσιο όπως αυτό, χρειάστηκε να αλλάξει και ο ρόλος του επιμελητή, ο οποίος λειτουργήσε πλέον περισσότερο ως «διαμεσολαβητής», διευκολύνοντας και βοηθώντας τις ομάδες να διαμορφώσουν το πρότζεκτ τους αλλά και τις διαδικασίες συνεργασίας μέσα στο πλαίσιο τους με στόχο η κάθε ομάδα να σχεδιάσει και να ολοκληρώσει τη δημιουργία μιας διαδραστικής εγκατάστασης.

Ενώ όλα αυτά ήταν οπωσδήποτε ασυνήθιστα για τους επιμελητές, η συνολική διαδικασία ήταν για μας συναρπαστική, καθώς παρακολουθούσαμε το πώς ήδη ολοκληρωμένοι καλλιτέχνες, που διέθεταν ένα σώμα έργων στην πορεία :ου ο καθένας, κατάφεραν να γίνουν μέρος ενός συνόλου και να φτάσουν στη διαμόρφωση ενός και μόνο κοινού πρότζεκτ για κάθε ομάδα, στο οποίο η συνεισφορά του καθενός είναι μεν αναγνωρίσιμη, αλλά την ίδια στιγμή μεταμορφώνεται σε κάτι νέο και μοναδικό για την ομάδα και το έργο της. Η διαδικασία μέσα από την οποία δημιουργήθηκαν τα έργα θύμιζε συχνά τη θεωρία του «ριζώματος» του Ντελζ, καθώς πρότζεκτ συνεργασίας ξεπηδούσαν από διαφορετικούς συνδυασμούς καλλιτεχνών μέχρι την τελευταία στιγμή, και πιθανότατα θα συνεχίσουν να δημιουργούνται και μετά την επίσημη λήξη του eMobilArt. Αυτός ο συνεχής πολλαπλασιασμός των έργων ήταν απρόσμενος και συνεχίζει να προκύπτει ανάμεσα στους καλλιτέχνες, τις πιο πολλές φορές μάλιστα χωρίς τη διαμεσολάβηση των επιμελητών ή των διοργανωτών. Πράγμα που αποδεικνύει ότι τα καλά υλικά δε μπορούν παρά να δώσουν ένα καλό αποτέλεσμα: 35 δημιουργικοί και έμπειροι καλλιτέχνες, πρόθυμοι να συνεργαστούν, έχοντας στη διάθεση τους τεχνολογικά εργαλεία που βοηθούν τη συνεργασία, θεωρητική υποστήριξη εφόσον τη χρειάζονται και σύντομες αλλά δημιουργικές συναντήσεις γεμάτες έμπνευση - θα μπορούσε να υπάρξει πιο καρποφόρο πλατφόρμα για συνεργασιακά καλλιτεχνικά έργα;

Από τα πολλά πρότζεκτ που προέκυψαν, τα περισσότερα εκτίθενται στη Θεσσαλονίκη, ορισμένα στο Κατοβίτσε και κάποια άλλα σε άλλους χώρους, πέραν των ιδρυμάτων που συμμετέχουν στο eMobilArt.

Οι εγκαταστάσεις χαρακτηρίζονται από μεγάλη πολυμορφία σε ό,τι αφορά την αισθητική, το περιεχόμενο και τα εκφραστικά μέσα. Η πολυμορφία αυτή αντικατοπτρίζει τόσο την ετερογένεια και τον πλούτο των συμμετεχόντων καλλιτεχνών όσο και το ευρύ πεδίο που καλύπτει η διαδραστική τέχνη νέων μέσων.

Το να συναντηθούμε και να δουλέψουμε μαζί για τους σκοπούς αυτού του project ήταν και για τις τρεις μας - επιμελήτριες με διαφορετικές καταβολές, πρακτικές, εμπειρίες και οράματα - μια πολύ θετική και γόνιμη εμπειρία. Μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα σύμπτωση αναδείχθηκε μέσα από τις διαφορές μας, και πρέπει να ομολογήσουμε ότι αυτό ήταν κάτι που το χαρήκαμε ιδιαίτερα. Ένα σημείο στο οποίο συμφωνήσαμε από την πρώτη κιόλας στιγμή ήταν κάτι που επανερχόταν και στις συζητήσεις μας με τους συμμετέχοντες: ότι η τεχνολογία παραμένει ένα σημαντικό μέσο, που σίγουρα αξίζει να το διερευνήσουμε και να πειραματιστούμε μαζί του, και που αξίζει να γίνεται κανείς τεχνικά όλο και καλύτερος, για να δημιουργηθούν νέα επιτεύγματα και να ανοιχτούμε σε νέα πεδία, έχοντας ωστόσο πάντα υπόψιν ότι πίσω από το καλλιτεχνικό έργο είναι εξίσου σημαντικό να υπάρχει ένα ισχυρό και συγκεκριμένο κόνσεπτ αν θέλουμε να παραγάγει μια συνολική καλλιτεχνική εμπειρία και έναν πλούσιο κόσμο που μας καλεί να τον εξερευνήσουμε.

Θέλουμε να πιστεύουμε ότι η συνεργασία μας με τους καλλιτέχνες στο επίπεδο των εννοιών και των ιδεών, αλλά και των τρόπων με τους οποίους αυτές μπορούν να εκφραστούν μέσα από τα διαφορετικά μέσα, ήταν μέρος της συνεισφοράς μας στο eMobilArt.

Annick Bureaud / Nina Czegledy / Χριστιάνα Γαλανοπούλου
Σύμβουλοι-Επιμελητές